

LLIBRET DE LA

FALLA

DEL COMERS

DE LA PLASA DEL

MERCAT

CENTRAL

Any 1930

llardelsllibrets.org

FALLA

de la Plaça del Mercat

“La Ròda de la Fortuna ○ El Pardal de Sent Chuán”

Relació i explicació de
lo que conté esta falla

Valencia 1930

l1ardelsl1ibrets.org

Relació i explicació

Tú que t'has quedat parat
i estás mirant, fit a fit,
a un costat i atre costat
per descifrar el sentit
de la Falla del Mercat.

Vas a quedar satisfet,
mes que no sapies ni un brot,
puix has comprat el «Llibret»
i tens el perfecte dret
de que te hu expliquen tot.

Llig en atenció lo escrit
i, abans que pase un minut,
si eres hòme de profit
i no te chuples el dit,
podrás cridar: «Convençut!

Afirmació categòrica:
Es aventura quimèrica
fer una predicció històrica;
perquè... la Terra es esfèrica
i lo demás... es retòrica.

Tot, en el mon, es incèrt,
(clar que a excepció de la mòrt)
i per a anar dret o tòrt,
no tens mes que un camí obèrt:
El que te traça la Sòrt.

Platería de Amadeo Bungalat

El mayor surtido en fantasías y lutos

Pregunten, tots, per ahí:
•—«¿Qué vindrá? ¿Qué passará?»
Guanyaria un potosí
el que adivinara, huí,
lo que ha de ocórrir demá.

I com la gent es inquieta
i una ilussió necessita,
per a *fer-se* en la pesseta,
el ofici de profeta
es el que més aprofita.

Aixina, engatusadora,
burlona i aduldora,
te la menchusa segura,
la gitana parladora
que diu la *bonaventura*.

I la que, fent de rífera,
ven, dels números, la tira
i diu que, d' esta manera,
podrás endurte en panera,
més que si anares de fira.

I la *madam* que de apuros
te trau, si de amor sospires,
i ademés, en quan te gires,
ja t' amaitinat cinq duros
per dirte quatre mentires.

I el «Loteró» que tot l' any
les bolchaques nos esmuny,
aguantantnos en l' engany
de que no sería extrany
tindre la sòrt en el puny.

En fí, no cal continuar,
perqu' el comentari es dur.

Platería de Amadeo Burgalat

Especialidad en los encargos

Ací sòls pòt prosperar
el que diu qu' está segur
de lo que te que passar.

I com hi ha que tindre a ralla,
a espentes o a còlps de tralla,
als que de forma tan vella
volen òmplir la fançella,
els hem possat en la falla.

=

(Lector: ¿Ja vas advertint
i comprovant, asobint,
lo que te estem explicant?
Puix, calla i seguix llegint,
que ara ve lo interessant).

=

Mai, en ta vida, sabrás
al endemà que farás,
mes qu' et gastes els dinés.
Dels hòmens no fases cas.
Els hòmens no saben res.

I, en canvi, ¿còsa ben rara!,
lo qu' el hòme no repara,
per més que mira i remira,
hi ha pardal que, sòls ovira
i ¿fins el pervindre aclara!

Gracia sobrenatural,
probada i no en un cas sòl,
desde temps immemorial:
Sempre, sempre es un pardal
quí adivina lo que vòl.

Platería de Amadeo Burgalat

Esta casa vende más barato que nadie

De lo que ve i ningú espera
el hòme tan sòls s' entera
quan un pardal hu asegura.
(I si vòls pròba sancera,
llog la «Sagrada Eseritura»).

Per això s' enorgullim
i la alegríia sentim,
que molts nos envecharán
per que, en Valencia, tenim
«El Pardal de Sent Chuán».

Eixe es de ilustre prosapia,
nos vòl com a còsa propia
i ajudarà en lo que capia.
¡Lo qu' eixe pardal no sapia...
ni el «Zaragozano» hu copia!

Protegit la falla está.
Tot hu sap. Tot hu dirá
sense malícia ninguna.
¡En el seu «pico» mostrará
«La Ròda de la Fortuna»!

Eixa es la fallá. I res més.
Pareix poc pero... pròu es.
Tú, que contemplantla estás,
¿t' has enterat?... ¿hu has comprés?
¡Si en vòls més... pára el cabás!

Platería de Amadeo Burgalat

Gran surtido en Artículos 1.ª Comunión

Consulta resolta

¿La *Fortuna* te una ròda?
Jo no la he vist enjamay.
Pero, quan tant la nomenen
pòt ser siga veritat.

¿Cóm es la ròda? No hu sè.
¿D' acér? ¿De fusta? ¿De fanc?...
Jo tinc idea que siga
com la ròda d' esmolar.

Pèdra que desgasta el fèrro
i en espurnes el desfá,
com si arrancara esperances
de la trista realitat.

Hi ha qui diu qu' es d' atre mòdo:
una nòria encadufá
de caixes fondes i obèrtes,
plenes de billets de banc.

¡Felisos els que l' han vist
de pròp per a arreplegar
la pluja benefactora
qu' els ha fet afortunats!

La *Fortuna*, ròda i ròda...
Créua el mon de part a part
i, quan passa per Espanya,
a Valencia no ve may.

¿Perqué, al anar a atres pòbles,
per ací passa de llarc?

Platería de Amadeo Burgalat

Especialidad en composturas

¿Perqué no ve a visitarnos?

¿Perqué eixe oblit tan constant?

He fet la meua consulta
en la «Falla del Mercat»
i aixina diu la respòsta
de «El Pardal de Sent Chuán:

—«Per que, Valencia, es pròu rica.

La alegría i el treball
li donen sobrades fòrces
per a viure, al sá i al plá.

«Te tresòrs, que a ningú enveja,
en la verdor dels seus camps,
en la blavor del seu cèl
i en el vigor del seu art.

«I el valenciá no pòt tindre
atra fortuna més gran,
¡perque ja te pròu fortuna
en saber que es valenciá!»

Una comparació

¿Veus el saló de la Llònja?
La política es igual.
Molta gent, moltes paraules,
hasta l' hòra de menjar.

Una vegada resòlt
«el problema principal»,
quan ja no 's pòt fer negòci,
¡que espantosa soletat!

Platería de Amadeo Burgalat

El mayor surtido en fantasías y lutos

Un consell

Chiqueta, si busques novio
en el voltant de la falla,
al chaval que te s' acòste
procura tindre-lo a ralla.

Párlen els ulls i la boca
pero... quietetes les mans.
Els «anticips reintegrables»
sols pòt donarlos l' Estat.

Efectes de la hermosura

Fa tal pòr, per massa guapa,
en el Trench, una veïna,
que tots, en aquell carrer,
j tenen la carn de gallina!

Qüestió social

«Huelga de obrers en Bunyol»
diu estos dies la prensa.
Es presís qu' això s' arregle
i de la millor manera.

De lo contrari, ¡adeu, falles!
¿Quí pòt comprendre, en Valencia,
la festa de Sent Josep
estant el *Bunyol* en huelga?

Platería de Amadeo Burgalat

Especialidad en los encargos

Bòn empleo

¡Quí fòra ninòt de falla!
Viu pòc pero *ben mirat*.
I no paga «inquilinato»
ni «cédula personal».

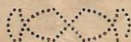
Facilitats de pago

Ara han obert un carrer
del Mercat a la Estació.
Es per a fugir quan vullguen
pujar la Contribució.

¿El coneixes?

El *sombrero* en caramull;
cabell gris, despeninat;
entre les dents, mastegant-lo,
un *puro*, sempre apagat.

Una camisa en un còll
de tres pams *pa* la chalina...
¿Quí podrà ser este tipo
de no ser Carlos Cortina?

Platería de Amadeo Burgalat

Esta casa vende más barato que nadie

MANERA DE CONSULTAR

La Ròda de la Fortuna

A continuació van impresses vint i quatre preguntes, en les quals s'ha procurat resumir lo que més pòt interessar a una persona. Clar que no havem fet esment de detalls particulars; perquè, si se deixara consultar quan se li curaran els prunyóns a la novia, quan vindrán a embargar per no haver pagat el «Inquilinato», etc., etc.; necessitaríem una gallòfa...

Vosté trië la pregunta que més l'interese vòre contestada; veja el número de òrde que dú al costat; escriga eixe número en el *ticket* que va adosat a este llibret, talle el *ticket*; entréguelo a la falla i espere a qu'el «Pardal» done una volteta i senyale, en el pico, quina es la contestació.

I si el «Pardal» s'equivoca,
vosté no se hu prenga a mal.
Tots els animals de ploma
tenen un perill igual.

Platería de Amadeo Burgalat

Gran surtido en Artículos 1.ª Comunión

PREGUNTES

- 1—Me vòl la persona que jo vulle?
- 2—Tindrè sòrt en el matrimòni?
- 3—Tindrè molts fills?
- 4—M' enganyará el meu amic?
- 5—Qué he de fer per a enviudar?
- 6—Arribaré a la vellea?
- 7—He de patir molt en esta vida?
- 8—Ixirán be els meus negocis?
- 9—Faré algún viaje?
- 10—Heretaré alguna fortuna?
- 11—Me ixirá la lotería?
- 12—Tindrè alguna enfermetat?
- 13—Quín ofici me convé?
- 14—Quan conseguiré lo que vulle?
- 15—Qué he de fer per a pagar els deutes?
- 16—Qué pensen de mi els amics?
- 17—Tinc molts enemics?
- 18—Me deixarán viure en pau?
- 19—Qual será la meua major alegría?
- 20—Dec dedicarme a la política?
- 21—Arribaré a tindre fama?
- 22—Hi ha algú que me tinga enveja?
- 23—En quín país me convindría viure?
- 24—A quín sant dec encomanarme?

Platería de Amadeo Burgalat

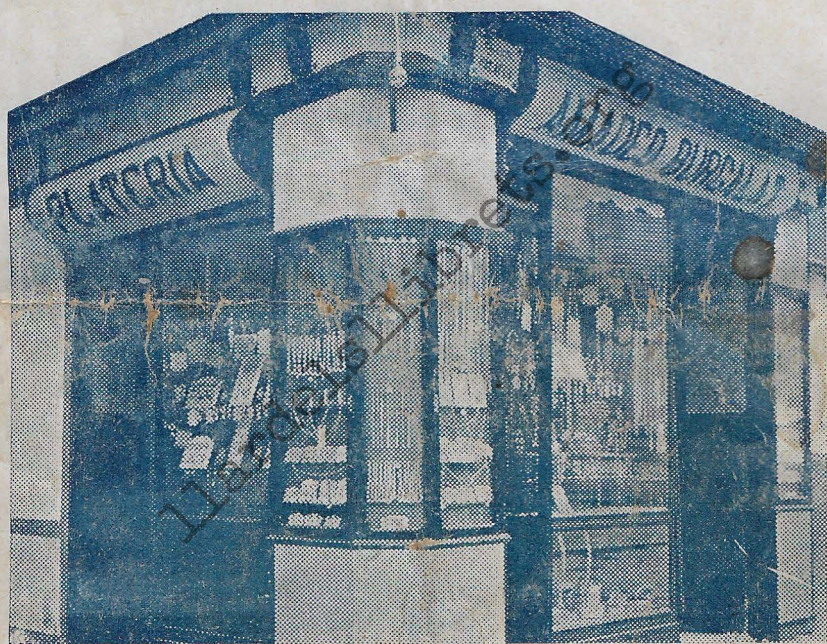
Especialidad en composturas

llardelsllibrets.org

PLATERIA MODERNA

ESTA CASA RESPONDE DE CUANTOS
— ENCARGOS SE LE CONFIAN —

ESPECIALIDAD EN FANTASIAS Y LUTOS

Amadeo Burgalat

LA CASA MEJOR SURTIDA

Palafox, 1 (Mercado Central) Valencia